

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Pretiuu abonamentulu :	Pretiuu insertiuniloru :	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutulu pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriulu romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Invitare

de

PRENUMERATIUNE.

Mai sunt câteva dile, si fóia nóstra intra in anulu alu patrilea alu esistentiei sale. Spriginulu, ce ni l'a datu onoratu publicu in acesti trei ani este pentru noi cea mai puternica dovada, cà esistenti'a acestui organu de publicitate a fost si este o necessitate pentru biserica si publiculu romanu.

Obiectele, ce reclama a fi discutate in publicu din punctulu de vedere alu institutiuniloru positive ale bisericeii nóstre sunt astadi atât in biserica cât si in scóla mai multe decât ori cand.

In biserica intalnimu din nenorocire o recéla facia de institutiunile ei, ér in scóla cele intemplate in timpul din urma ne au strepusu in o positiune, carea ne inspira cele mai mari in-grigiri.

Sub astfeliu de impregiuràri ni se impune la toti detorinti'a a lucrà din tóte puterile, si astfeliu a contribuí cu totii cu mai multa energia la promovarea intereselor nóstre bisericesci si scolari.

Dreptu aceea deschidemu invitare de prenumeratiune la „Biserica si Scól'a“ pe anulu 1880, si ceremu spriginulu materialu si moralu in acésta intreprindere a nóstra.

Conditiiunile de abonamentu se vedu in fruntea foii si anume : pentru Austro-Ungari'a 5 fl. v. a. pe anu, si 2 fl. 50 cr. pe jumetate de anu ; pentru Romani'a si strainetate 7 fl. v. a. pe anu si 3 fl. 50 cr. pe jumetate de anu. Rogamu inse pre dnii abonenti a grabí cu tramiterea costulu de abonamentu, ca se ne potemu orientá in privinti'a tiparirii numerulu esemplarielor, si se potemu servi cu esemplarie complete.

Redactiunea.

Romanulu si Biserica lui.

In dilele grele, in dilele de durere si amaratiune ale trecutulu o singura mangaiare i-mai remasese romanulu greu cercatu de sórte : *credinti'a stremosiésca*. Acésta credinti'a érá singurulu tesauru remasu din betrani, dar unu tesauru scumpu, unu tesauru, pentru a cărui conservare in puritatea genuina cursese multu sange nobilu in decursulu vécuriloru.

Credinti'a stremosiésca insulfá romanulu in dilele negre curagiulu si virtutea, acele puteri ascunse, prin cari infruntá cu succesu tóte relele, ce-lu impresurau, si cari lu-facura triumfatoriu in lupt'a sa cea lunga pentru lege si limba.

Obiectulu celu mai de pretiu a fost in toti timpú in casa romanulu acea icóna a santei Nascátore cu Salvatoriulu lumii in bratie, ce o gaseai in casa romanésca. Catra acésta icóna si-indreptá romanulu privirea in orice góna a sórtei, ér Biserica i-érá cetatea cea intarita, in carea si-afá adapostire némulu nostru in trecutulu.

Érá pucinu in frumsetiatu in acele timpuri altariulu Domnulu, dar binefacerile lui erau multe si bogate. Legea Domnulu se vesteá poporulu in biserica de nisce inimi pline de zelu si pietate. Acésta pietate a servitoriloru Altariulu a fost puterea magica, carea ne a conservatu unu poporu vigorosu, unulu prin legea si limb'a sa.

A fost mare rol'a bisericeii in trecutulu facia de poporulu nostru, multu mai mare este ea inse fara indoiéla astadi, daca susta faptulu, cà intre conditiiunile actuale de viétia biserica este singurulu foculariu alu unei culturi, precum o recere natur'a si trebuintiele nóstre. Atunci avea biserica o rola mai multu negativa, de a conservá ; astadi rol'a ei este positiva : a produce, a desvoltá.

Poporulu romanu este ca nici unu altu poporu in lume strensu legatu de biserica sa. Ace-

stei biserici are romanulu a-i multiemí multe, si apartiene caracterului seu a fi recunoscetoriu. Bisericeii are a-i multiemí romanulu ceea ce are mai scumpu: unitatea in limba, si chiar esistenti'a sa, sustienuta cu taria in mediloculu tuturor valurilor. Faptulu este remarcabilu si instructivu. Elu ne spune, cà daca voimu a ne sustiené originalitatea trebue se ne desvoltamu cá poporu pre bas'a trecutului nostru, prin biserica, prin acelu sanctuariu, carele prin cartile bisericesci ne a sustienutu unitatea limbei, ér prin institutiunile sale ne a sustienutu viéti'a si a datu directiune moravurilor.

Ei bine, dar din nefericire chiar in punctulu acest'a se pare, cà voiescu a se strecurá unele gresieli. Se pare cà voiesce a intrá in biserica unu feliu de semidoctismu, care sub masc'a sciintiei, a unui liberalismu falsu si reu intielesu, cum si sub pressiunea unoru idei cu totulu streine de mersulu desvoltarii nóstre naturali, se încérca a combate si atacá unele din santele asiedimente ale bisericeii.

Marturisimu, cà nu ne surprinde acésta stare de lucruri in considerarea defecteloru, ce se observéza astadi in multe pãrti, din cari defecte se vede ca s'au strecuratu unele pe nesemtite si in societatea nóstra. Scimu noi, cà sunt multi ómeni in lume, capaci a riscá totulu, a combate fara temere cu cea mai mare superficialitate sub masc'a unei inalte eruditiuni principiele fundamentali ale adeveratiloru eruditi din cei dantai secli ai crestinatãtii — cand este vorb'a de a satisface cutarei vanitãti séu ambitiuni personale. Scimu apoi si aceea, cà este caracteristicu semidoctismului a atacá si satirisá institutiunile religiunei lui Christos, cu scopu de a exploatá nepreceperea multimei si a esoperá o multiemita si o prêmariere momentana. Ne dóre inse reu, cand privimu la consecintiele, ce potu proveni pentru poporulu nostru din o astfeliu de procedura nesocotita, atunci, cand nu se va infruntá si respinge la timpu si umbr'a unei incercãri de acésta natura.

Biseri'ca nóstra a esistatu, si esista pre bas'a institutiuniloru sale positive, institutiuni divine si ca atari nestremutabili. A atacá vre un'a din aceste sante institutiuni insemnéza: a atacá biseri'ca, a atacá poporulu, carele pana astadi se identifica cu biseri'ca, insemnéza a ne despartí de biseri'ca ortodocsa mama, a ne despartí chiar de biseri'ca fratiloru nostri de dincolo de Carpati.

Biseri'ca nóstra autonoma si-are esistenti'a sa ca atare pre bas'a canóneloru. Aceste canóne au fostu punctulu de manecare si ratiunea, pe care s'au basatu ilustru barbatu, cari au luptatu cu mari sacrificie l. bendirea autonomiei. Ast-

feliu este pré naturalu, cà celu ce ataca canónele ataca bas'a, pe care esista intregu edificiulu: constitutiunea bisericeii nóstre.

Purcediendu din acestu punctu de vedere nu vomu intrelasá nici odata a combate orice incercare s'ar iví spre a desavuá vre unulu din asiedimintele bisericeii nóstre. Acést'a ni o dictéza stim'a si pietatea, ce trebue se o avemu facia de aceste sante institutiuni, cât si stim'a, ce o avemu facia de poporulu nostru, carele privesce in orice atacu de acésta natura o lovitura contra puterii sale de viétiã. Poporulu nostru este mandru de legea sa. Elu este convinsu in internulu seu, cà numai sub influinti'a binefacatória a acestei legi póte traí, si se póte desvoltá. Se nu-i luám deci acésta scumpa proprietate a sa remasa din betrani, daca nu voimu a ne espune pericului, cà se-lu vedemu chiar revoltandu-se contra acelor'a, cari se încérca a-lu lipsí de acésta pane spirituala a sa.

Biseri'ca a fost cetatea cea intarita a némului nostru in trecutu, ea este si astadi. Murii ei inse ne voru poté adapostí, si ne voru poté dá putericulu loru ajutoriu numai atunci, cand vomu fi condusi in tóte actiunile nóstre de stim'a si pietatea, ce o detorimu santeloru asiediminte ale acestui sanctuariu alu Domnului.

Educatiunea la Persi.

Persii se inaltia la o rola istorica cam in seclulu alu sieselea a. Chr., cand sub domni'a lui Ciru devinu o putere insemnata, si celu dantaiu poporu de cultura in grup'a popóreloru iranice.¹⁾ In viéti'a acestui poporu se aréta mai multu decât la tóte celelalte popóre ale Asiei tendenti'a dupa libertate personala.

In acésta tendentia ii-ajuta cu deosebire religiunea. Ei au adoptatu religiunea lui Zoroastru, o religiune reformata din religiunea naturala, iranica vechia. Zoroastru invetiá, cà sunt doi diei, unulu bunu *Ormuzd* si altulu reu *Ahriman*. Acesti doi diei sunt in lupta continua unulu cu altulu, dar credinti'a erá, cà in fine celu bunu va invinge pre celu reu, pentruca reulu nu are putere si esistenti'a lui nu este necesaria in lume.²⁾

Astfeliu omulu este chiamatu in viétiã a servi dieului bunu prin lucrarea pamentului, prin plantare de pomi, prin cultivarea de vite, prin curatienia fisica si morala, prin adevuru si dreptate — si a combate reulu atât in lumea fisica cât si in cea morala.

Este pré naturalu, cà aceste principie religióse-morali erau fôrte favorabile educatiunei. Pe langa acést'a poporulu persianu erá dotatu cu calitãti naturale fôrte frumóse atât in ceea ce privesce partea fisica cât si cea spirituala. Astfeliu acestu poporu ar fi devenitu unu poporu de modelu in educatiune,

¹⁾ Dittes Gesch. der Erz. und Unterr. §. 7.

²⁾ Schmidt Gesch. d. Päd.

daca toate rezultatele activității sale nu s'aru fi nimicitu prin desastrelle sale politice.

La Persi aflăm pe timpul, cât înflorește imperiulu lor însemnate idei pedagogice. Pruncii erau mandri'a, speranți'a și bucuri'a parinților. În ei se priviau acei individi, dela a căroru educatiune depinde viitoriulu statului. De aceea parinții și betranii se purtau cu cea mai mare stima facia de pruncii.

Natur'a tierii și temperamentulu poporului facura din Persi unu poporu resboinicu, a carui'a tendentia principala eră a-si estinde marginile imperiului, și a-si lati domni'a preste alte tieri și popóre.³⁾ Acésta impregiurare îi-silea a ingriji cu o deosebire de educatiunea *fisica*, ca pruncii se póta deveni mai tardiu apti pentru manuaerea armei, ocupatiunea de predilectiune a Persiloru. Pe langa educatiunea *fisica* se mai punea mare pondu pe educatiunea *morală*, în timpu ce celelalte directiuni ale dezvoltării omenesci erau neglese, de buna sēma din motivu, că pentru scopulu statului erau de ajunsu aceste ramuri ale educatiunei.

La Persi educatiunea eră o afacere publică, o detorintia a statului, ér scopulu ei eră a cresce buni cetatieni. Timpulu educatiunei tienea 24 de ani. Pana la anulu alu șeptelea se cresceau pruncii în casa sub ingriuirea femeii. Dela anulu alu șeptelea incepea educatiunea publică. În toate locurile mai însemnate din tiēra erau institute publice, în cari se cresceau pruncii.

Mancarea lor eră simplă, și pentru ca se li se întarēscă corpulu de multe ori dormiau afara. Ei nu se instruau, ci prin supraveghiare și esemplu se deprindeau a fi sinceri, drepti, a se sci predomni, a calari și a manua armele. Ei se deprindeau și în cetire și scriere, dar despre acést'a nu au remasu date. De invetiatori se aplicau numai ómeni, cari erau trecuti de 50 de ani, cá se póta servi de modelu tenerimei.⁴⁾ În aceste institute mai invetiau pruncii și rugatiunile, principiile religiunei, ceremoniele religióse, datinele poporului și cu deosebire faptele martie ale strebuniloru.

Dela anulu alu 15-lea și pana la alu 25-lea se deprindea apoi în armē, cá se póta servi statului. Servitiulu de statu tiēnea pana la anulu alu 50-lea alu etatii. De aci încolo eră detoriu fiacare cetatiēnu a ingriji de crescerea tenerimei.

O clasă specială de invetiatori nu a existatu la Persi. Numai fii Magiloru invetiau pe langa cartile sante și alte sciintie, și anume geografia, astronomia, medicina, dreptu și alte sciintie, ér la curtea regelui eră în timpul de înflorire alu imperiului persianu unu institutu de cresce pentru membrii familiei domnitórie. În acésta scóla se cresceau și pruncii aristocratimei. Aci nu vedeau și nu audiau nimicu necuviintiosu, și astfelii poteau invetiá bunele moravuri, și a se predomni. Ei vedeau, cine este onoratu, și cine este desconsideratu de regele, și astfelii invetiau înca de copii a guverná și a fi guvernati.

Femeiloru nu li se dedea nici o educatiune. Femei'a trebuia se fia supusa neconditionatu barbatului. În tóta diminēti'a trebuia se întrebe pe barbatu „ce voiesci se-ti facu“, cu scopu cá cu chipulu acést'a se invetie fetele din casa a venerá pe tata și pe frati, sub alu caroru scutu traiescu.

Educatiunea în Persi'a a fost o educatiune natională și cu o directiune practica. I-a lipsitu înse ingriuirea de dezvoltarea inteligintii, și astfelii acestu poporu bunu cade victima despotismului unor monarchi reu crescuti, și molipsiti de vitiele popórelor subjugate, și cu deosebire a Babiloneniloru și Asirieniloru. Astfelii coruptiunea și despotismulu curții și alu unei aristocratii desfrenate facura se dispara din poporu patriotismulu, și placerea de a sacrificá pentru binele statului.

Cu chipulu acést'a coruptiunea și despotismulu celoru mari facu se cada o natiune nobila.

„In interesulu adevērului.“

Sub acestu titlu prea frumosu ne presinta Dlu R. Ciorogariu, în nr.ii 50 și 51 din „Biserici'a și Scóla“ studiile sale relativu la cestiunea canonică despre casatori'a a dou'a a pretilor. Trebuie însa se marturisescu cu adena parere de reu, cá studiile dsale numai cá nu servescu adevērule cu claritate, dar înca și ratacescu în modu simtitoriu consciintiele creștiniloru. Cu unu titlu de órecare autoritate sciintifică, Dlu Ciorogariu, atacandu în *forma* directiunea Dlu Sturza și în *fondulu* ei directiunea urmata de mine în cestiunea casatoriei pretilor, în celea din urma, ajunge la aceasi conclusiune cu Dlu Sturza, cumca: casatori'a pretilor de a dou'a e admisibilă atātu dupa întielesulu santei scripturi, câtu și dupa dreptulu canonicu alu bisericēi orientale.

Reflectandu parintelui Sturza în generalu, și fórte corectu, cá *s. scriptura este de a se interpretá în întielesulu sustinutu de biserică*, d. Ciorogariu stabilesc în specialu urmátórele principii esegetice cu privire la interpretarea s. scripturi: a) s. scriptura este scrisă de ómeni și pentru ómeni, ca atare este de a-se interpretá asemenea celorlalte scripturi; b) s. scriptura este inspirată, și c) *conformu invetiaturēi bisericēi nóstre ortodoxe, scriptur'a este de a-se interpretá: juxta unanimem consensum patrum et juxta eum sensum quem tenuit ac tenet sancta mater ecclesia, adeca se credemu cu Vin. Lerinensis: quod semper, quod ubique, quod ab omnibus creditum est.*

Principiulu de sub a) singuru, pre care lu-primescu protestantii rationalisti, lu-primesc și d. Ciorogariu; principiulu de sub b) lu-primesc numai în întinderea ficsată de protestantii porecliti „ortodoxi“, cari nu recunosc a fi tóta sant'a scriptura inspirată de Ddieu; și în fine, principiulu alu treilea de sub c) sustienutu de biseric'a ortodoxă, cá s. scriptura trebuie interpretată în sensulu pre care l'a tienutu și lu-tiene biseric'a, d. Ciorogariu lu-atinge numai, ér în realitate lu-respinge. „În materia de credintia, dice reformatorul Luther, nu trebuie se ascultámu nici de apostolu, nici de profetu, nici de altu cineva; eu numai acēea voescu se crede, ce, fara îndoiēla, este cuventulu lui Ddieu.“¹⁾ De aceea, protestantii facu o distinctiune esentială între cuventulu lui Ddieu și sant'a scriptura, în timpu ce biseric'a noastră ortodoxă numesc cuventulu lui Ddieu pe însasi s. scriptura.

În acordu cu invetiaturile teologiloru protestanti dlu Ciorogariu dice: „Numai invetiaturile religióse a s. scripturi sunt revelate, și ca atari infalibile d. e. predicele mantuitoriului comunicate în

³⁾ Schmidt locul citatu.

⁴⁾ Schmidt locul citatu.

¹⁾ Conferintia protest. Hetzel despre Luther.

evangelii, ér datele istorice si archeologice sunt scrise fide humana, prin úrmare nu au autoritatea inspiratiunei;“ si, in specialu, cá: cuvintele apostolului Pavelu „se cade episcopului se fia fora de prihana, barbatu alu unei muieri,“²⁾ nu cuprindu o revelatiune divina, ci numai unu sfátu fide humana, adeca traditiune omenésca. Acestea inse sunt nisce teorii eterodoxe, neadmisibile in biserica nóstra. Éta cum le caracteriza invetiátulu Archimandritu Melchisedec, actualulu episcopu la Roman: „Unii teologi au intaritu (dela reformatiune incóci) cá asistarea Santului Duch, intru cât ea previne ratacirile, apartiene numai cartiloru didascalice si celoru ce se repórta la ele intr'unu chipu apropiatu séu necesaru. Óre carii au asiguratú inca cá s. Duchu nu au pazitu pe autori de gresiele usióre, si cá ei au pututu amestecá lucrurile omenesci cu cele Ddieesci, socotintia carea vine totu la cea de mai susu. Dar trebuie a marturisi cá acesti teologi eterodoxi au intru acést'a o opinie pucinu vrednica de Ddieu, pentru cá ei ducu la acea cugetare, cá elu ar fi alesu de trimisi ai sei, de servitori ai cuventului seu pre niste scrietori, cari in acestu chipu ar fi amestecatu ratacirea cu Ddieesculu si nefalibilulu adevéru si lucrulu omenescu cu lucrulu Ddieescu.“³⁾

„Óre carii critici din timpulu nostru, continua eruditulu teologu, punu de asemenea intrebarea, daca asistentia Duchului Santu este necesara pentru autorii istorici, pentru cá tóta istoria, scrisa de ómeni graitori de adevéru si binecunosctori de fapte, are, chiar prin acést'a, autoritate indeajunsa. Dar ei nu iau séma cá pre cartile istorice a scripturei se razima, in cea mai mare parte invetiaturile religiunei; pentru aceea, daca insasi istoriile nu ar fi scutite de cea mai mica indoiala, daca ele nu aru avé o autoritate Ddieésca, ele apoi nu aru mai poté servi de basa invetiaturilor religiéi. In sfersitu, cartile istorice compunu partea cea mai insemnata a s. scripturei; si cand Iisus Cristos si apostolii au insusitu cartiloru sante o autoritate Ddieésca, ei au facutu acést'a fara de nici o restringere. S. Pavelu in epistolia sa catra Romani XV 4. rapórta la invetiatura totu ce se cuprinde in S. Scriptura: *Tóte câte s'au scrisu, spre invetiatur'a vástra s'au scrisu.* Mai adangamu inca, cá acésta opinie a óre caroru moderni a fost cu totulu necunoscuta in biserica primitiva.“⁴⁾

Asiadara, dupa doctrin'a bisericeii ortodoxe, cuvintele apostolului Pavelu „preotulu se fie barbatu alu unei muieri“ cuprindu chiar o revelatiune divina si nu traditiunea séu credinti'a, ce erá in poporu. Insusi apostolulu ne spune acést'a, dicendu lui Timoteiu: „*Credintiosu este cuventulu:* de poftesce cineva episcopie bunu lucru poftesce; insa se cade episcopului⁵⁾ se fie fora de prihana, alu unei muieri barbatu etc.“ Cá in vechime erá ocarita de insasi opinia publica casatori'a a dou'a, esegétulu ortodox nu póte recunósce in acést'a adeveratulu mótiuru pentru S. Pavelu de a-o interdica preotiloru. Au nu si legea testamentului vechiu prescrie pentru Archiereulu seu unele calitati analóge cu celea ce le prescrie apostolulu Pavelu pentru preotii testamentului nou? „Din aceea, dice Melchisedec, cá autorii santiti sciau óre

care lucruri dela sine séu dela altii, urméza numai cá Santulu Duchu nu le dictá acestea, pe care le sciau ei de aiurea; dara nici intr'unu chipu cá asistentia Santului Duchu li-ar fi lipsitu cand le scriau.“⁶⁾ Acomodatiunea pedagogica, cum o numesce d. Ciorogariu, nu indreptatesce pe nimene a schimbá séu alterá notiunile si ideile comunicate ómeniloru santiti, dupa intentiunea Santului Spiritu, ci a le face numai pricepute si accesibile ignorantiloru si invetiátiloru de o potriava.

Cumca prohibirea casatoriei a dou'a nu o intemeiáza apostolulu pre opini'a si credinti'a poporului, se vede din cuvintele, ce le adreséza lui Titu: „Pentru acést'a te-am lasatu pe tine in Critu, ca cele ce lipsescu se le indreptezi, si se asiedi prin cetati preoti, precum eu ti-am poruncitu; *de este cineva fara prihana, barbatu alu unei muieri etc.* Ceea ce, dupa traditiunea apostolésca, si interpretarea colectiva a bisericeii, insemnéza cá, si casatori'a cea d'antaitu, preotii o potu contractá numai inainte de hirotonie, si nici de cum dupa hirotonie. „Fiinde-s'a disu in canónele apostolésce, cá adunandu-se in cleru din cei neinsurati, numai singuri cetitorii si cantaretii potu se se insóre; si noi acést'a observandu-o, demandamu, ca de acum inainte nici decum ipodiaconu, séu diaconu, séu presbiteru se nu aiba voie a contrage casatori'a, dupa ce s'au hirotonitu, éra de va indrasni a face acést'a, se se depuna; éra de va voi vreunulu, dintre cei ce vinu catra preotie, se se casatorésca prin nunta legala, acést'a se-o faca mai nainte de hirotonia ipodiaconului, séu a diaconului séu a presbiterului.“⁷⁾

Acuma, daca ordinulu apostolului Pavelu „preotulu se fie barbatu alu unei muieri“ nu s'ar basa pe o revelatiune divina, ci pe credinti'a séu traditiunea omenésca, se ne spuna d. Ciorogariu pentru ce biserica, totu pentru aceleasi cuvinte a-le apostolului, nu iérta nici macar cea d'antaita casatoria preotiloru dupa hirotonie? Avemu dara o lege intemeiata pre sant'a scriptura, care nu admite in cleru pe cei insurati de a dou'a óra, si destitue din trépt'a loru pe preotii, cari se insóra dupa hirotonie. „Canonulu I alu Soborului dela Neocesari'a, dice Pravil'a cea mare, poruncesce: vre-unu omu ce nu se va insurá, si se va face preotu de june, éra apoi dupa preotie va vrea se se insóre, unulu ca acel'a i-se iá preotia de totu. Éra de va fi altu preotu si i-va muri preotés'a, si va remané veduvu, de aceea va vré se iee alta muiere, ia-i-se si lui preotia Care se insora de a dou'a óra, acel'a nu póte fi clericu, adeca mirénulu, carele va luá a dou'a femeia, si a fostu clericu, de aceea nu mai póte fi clericu.“⁸⁾ Precum se vede dara, aci nu e vorba numai de casatori'a preotiloru ca atare, ci mai vertosu e verb'a, cá compatibila este contractarea matrimoniului cu sacerdotiulu obtienutu odatra prin hirotonie? Si legislatiunea bisericeii ortodoxe pe temeulu invetiaturei si a disciplinei apostolésce o declara necompatibila.

Cu tóte acestea, d. Ciorogariu mai cérca totusi unu espedientu, pentru admisibilitatea casatoriei a dou'a la preoti, in *conciinulu ecumenicu*. In reflexiunile, ce facusem la articolii diui Sturza, pentru neadmisibilitatea casatoriei preotiloru de a dou'a óra, eu am

²⁾ I Tim. 3. 2. Tit 1. 6.

³⁾ Vedi „Intr. in s. carti“ de Melchisedec.

⁴⁾ Vedi „Introd. in Sfant. carti“ de Melchisedec.

⁵⁾ In secolulu apostolicu numirea de episcopu se dá si presbiteriloru, si aici se ia in acestu intielesu.

⁶⁾ Vedi „Introd. in s. carti“

⁷⁾ Can. 6. VI.

⁸⁾ Pravila Cap. LXXV.

provocatu la auctoritatea conciliilor ecumenice, nu mai in termini generali, precât adeca mi-permitea cadrulu tractatului de care me ocupam. Si, fiindcă „totu sinodulu ecumenicu care are insusirile caracterisatôre, este insasi sant'a si catolicésc'a biserica, intru carea in simvolulu credintiei marturisimu că credemu“¹⁰⁾, impreuna cu tóta biserica ortodoxa am recunoscutu si recunosc, că „ceea ce se socotesce de sinódele ecumenice, aceea si de Santulu Duhulu adeverului este socotitu“¹¹⁾ si de aici mai departe am dogmatisatu, ceea ce dogmatiséza intréga biserica orientala, cumcă *sinódele ecumenice sunt infalibile*, adeca „negresitôre, si nesmintitôre.“ Dlu Ciorogariu vine acuma, si, pentru a-si creá arma in contra canóneloru, care oprescu preótiloru casatori'a a dóu'a, néga, cu destula usorintia, infalibilitatea sinódeloru ecumenice in legislatiune. „A ascrie sinodulu ecumenicu, dice dsa, in afacerile disciplinari ori administrative infalibilitate, este dupa parerea mea o teorie nefasta, care ar impedeá si jigni in germine progresulu in biserica.“ Ce? Infalibilitatea conciliilor impedeá progresulu in biserica? Acést'a este o teorie singura in felulu seu; de aceea, cu tóta dreptatea o póte numi d. Ciorogariu pararea sa. Infalibilitatea conciliilor, din contra, singura este garantia adeveratului progresu in biserica. Altfeliu trebue se constatu, că nici chiar d. Ciorogariu nu tiene la parerea sa, in punctulu acest'a, căci intr'altu locu recunósce infalibilitatea conciliilor ecumenice, in modu indirectu, si in afacerile disciplinare. „Dupa parerea mea, dice dsa, modificarea canóneloru pe cale legala nu invólve in sine respingerea auctoritatii bisericesci, căci *sinodulu ecumenicu posterioru are aceeași garantia de infalibilitate ca si celu anterioru*.“ Dupa acésta declaratie relativu la infalibilitatea conciliilor ecumenice, ne mai remane ca se cercamu de este vre-o „cale legala“ pentru modificarea canóneloru ori nu este?

Dlu Ciorogariu afirma cu tóta siguranti'a, că „calea legala“, pe care se potu modificá canónele bisericeii universale, este sinodulu ecumenicu. Luatu in intielesulu vulgaru conciliulu ecumenicu, adeca ca pe o corporatiune legislativa lumésc'a, care adi aduce o lege, si mane o abróga, dlu Ciorogariu are tóta dreptatea. Inse pe conciliiele ecumenice le facu ecumenice dupa adeveru, nu numai form'a lor, adeca intrunirea tuturoru episcopiloru din tóta lumea crestina, ci mai vertos rezultatulu lucrariloru sale. Sinodulu dela Sardica s'a intrunitu ca conciliu ecumenicu, la sfersitu totusi a remasu sinodu localu.

Patru insusiri caracteristice se cere pentru unu conciliu ecumenicu, precum insémna P. S. Patriarchulu Dositeiu: a) a se aduná prin porunci, nu a-le Papei séu a-le cutarui Patriarchu, ci prin porunci imparatesci; b) a se face intrebare despre credintia, si prin urmare a-se asterne hotarire, si hotaru dogmaticu, la fiesce care din cele ecumenice sinóde; c) a fi tóte dogmele cele asiezate de densii, si *canónele, ortodoxe, binecinstitôre, si unite cu dumnediescile scripturi, séu cu sinódele cele ecumenice de mai nainte*, si d) a conglasui si a primi celea randuite de sinódele ecumenice, si cele canonisite de toti Patriarchii si Archiereii cei dreptmaritori ai catolicescei biserici, séu prin insasi nfatiósiarea lor, séu prin ai loru locutiitori, séu si acestia nefiindu, prin scrisorile lor.¹²⁾ Deci totu

sinodulu ecumenicu, care are aceste caracterisatôre iasusiri, acest'a este sant'a si catolicésc'a biserica, intru carea in simvolulu credintiei marturisimu că credemu.¹³⁾

Lipsindu macar numai un'a din insusirile acestea, sinodulu ecumenicu si-pierde caracterulu si dreptulu ecumenicitatii. Sinodulu din Sardicea, deorece nu s'au unitu la hotaririle sale patriarchii si Archiereii resaritului din ecumenicu s'a schimbatu in localu. Sinodulu ecumenicu, convocatu la 754 de Constantin V Copronimu, precum si sinodulu generalu dela Florentia (1439) biserica ortodoxa nu le-a recunoscutu nici de locale, pentru că hotaririle dogmatice nu au fostu unite cu ddieesc'a scriptura si cu celelalte sinóde. Biserica orientala n'a primitu între isvórele valabile pentru dreptulu canonicu nici unulu din conciliile latine, pentru că hotaririle si canónele acestora nu consuna cu canónele sinódeloru ecumenice.

In fati'a acestoru conditiuni esentiale pentru sinódele ecumenice, se ne spuna Dlu Ciorogariu, care sinodu ecumenicu este indreptatitu de-a modificá canónele sinódeloru de mai nainte, si in specialu canónele privitôre la casatori'a preotiloru? Cu adeveratu, intrunindu-se unu conciliu óre carele ecumenicu, póte se ia in discusiune casatori'a preotiloru, dar indata ce ar luá o hotarire contrara hotaririloru aduse de sinódele de mai nainte in cestiunea acést'a, elu ar pierde in fapta si de dreptu caracterulu ecumenicitatii, semnu că a gresitu. Ér sinodulu care posiede celea patru calitati enuminate, acél'a este sinodulu *ecumenicu infalibilu*. De alta parte d. Ciorogariu a emisu principiulu, că sant'a scriptura este de a-se interpretá: „juxta unanimem consensum patrum et juxta eum sensum quem tenuit ac tenet sancta mater ecclesia“, si că in specialu, dupa ce sinodulu ecumenicu VI s'a pronunoiatu cu privire la cuvintele apostol. Pavelu despre casatori'a preotiloru, „a incetatu tóta indoiél'a in autenticitatea interpretarei.“ Cum póte dar se-si imagine dsa o alta interpretare a fi autentica, daca odata interpretarea cea d'ant'iu este autentica? Mai departe, cum póte dsa primi interpretarea cuvintelor apostolului Pavelu in altu intielesu, decât in intielesulu, pe care l'a tiiututu si-lu tiene biserica?

Dar Dlu Ciorogariu nu vede in santele canóne decátu nisee legi, ca tóte legile civile, pe care legislatoriulu le póte schimbá ori abrogá cand i place si cum i convine. Natur'a sinódeloru ecumenice in sa nu permite acést'a cu privire la santele canóne, pentrucă „ceea ce s'a socotitu de sinódele ecumenice, aceea s'a socotitu si de Santulu Duhulu adeverului“; lucrarielu sunt infalibile; si a schimbá ceva in canónele sinódeloru ecumenice, insemnéza a-le imputá falibilitatea séu ratacirea. Apoi, canónele, dupa originea lor, sunt legile pe care apostolii, inspirati de Ddieu, si episcopii successorii lor, dirigeati de acelasi spirit, le-a stabilitu dela originea bisericeii, pentru conservarea credintiei, a moralei si a institutiunilor lui Iisus Cristos.¹⁴⁾ „Ele sunt compuse cu mare intielesu, si acomodate literei si spiritului invetiaturiloru celore vecinie a-le lui Christos, si inaintéza folósele teoretice si practice a-le clerului si poporului credintiosu, căci ele cuprindu in sine invetiaturile luminatôre si civilisatôre pentru toti t'pii.“¹⁵⁾ Éta

¹⁰⁾ Pidalion not. la prolegan. sinod. I. ecum.

¹¹⁾ Pidal. ib.

) Pidalion proleg. sinod. I. ecum.

¹³⁾ ib.

¹⁴⁾ Dr. W. Guettée, Exposition de la doctrine de l'Eglise orthodoxe.

¹⁵⁾ Siaguna, Enchiridion. prefacia.

cum se pronunția însuși nefalibilul sinodu ecumenic alu VII cu privire la auctoritatea divină a canoanelor: „Primim cu imbrățosire *Ddieșile canoane* și întarim întregu asediamentulu lor, care s'a asediatu de catra trimbitiele s. Duchu prelaudatii apostoli, și de catra santele sinode ecumenice și locale, și de catra santii parintii nostri; *findu toti luminati de unulu și acelasi Duchu și ne-au decretatu toate cele folositoare*“.¹⁵⁾ „Căci precum aceia, ne avundu soțela inbitore de argintu, se indestuleza în avutiile acestea, ce le av, precum dice Pavelu, *asia și noi nici adaugim nici scadem, ci ne indestulam în canoanele cele hotarite de santii parinti*“.¹⁶⁾ „Vedi aici cât de vrednice de cinstire și de cucernicie sunt dumne-dieșile canoane. Pentru că cu titlurile și numirile acelea cu care se cinstesc scriptur'a cea de Ddieu insuflata și sânta, cu acelea însuși cinstesc pe ddieșile canoane santulu acest'a sinodu.“¹⁷⁾

Dacă unui sinodu ecumenic nu-i este permis a schimbă decisiunile altui sinodu ecumenic, acest'a nu prejudeca de felu în falibilității. Competința lui este de a stabili canoane noue, nu în cestiunile deja rezolvite prin alte sinode ecumenice, ci în privirea nouelor trebuințe, nouelor cestiuni, ce se ivesc. După doctrin'a ortodoxa, infalibilitatea nu este de cât prerogativ'a ce posedă adevărata biserică, de a-nu schimbă nimica din doctrin'a revelată, pentru ratiunea că ea are pe Isus Christos de siefu și pe S. Duchu de povătuitoriu.¹⁸⁾ „După acesta notiune se întielege că nu pôte fi nici unu inconvenientu de a invetiă că biseric'a vorbește prin pastorii sei, și că episcopatul stabilitu de Ddieu pentru a guvernă biseric'a, este infalibilu când elu vorbește în numele acestei biserici și constata credința sa; dacă biseric'a n'ar fi infalibilă, ea n'ar fi dirigeată de S. Duchu; *dacă pastorii sei n'ar puté vorbi în numele seu, infalibilitatea sa ar fi curatu pasiva și n'ar puté se se manifeste*“.¹⁹⁾ Ei bine Dle Ciorogariu cum și cu ce veți puté demonstră Dta, ca teologu ortodoxu, că *episcopatul* (nu episcopii singularmente) nu este infalibilu?

Când cineva pledează pentru a dou'a casatoria a preotilor în numele moralei, se nu uite, că morală este absolută și generală. Dacă biseric'a opresce casatori'a preotilor de a dou'a ora, apoi totu ea dispune, prin canoanele sale și facia de preotii veduvi séu celibi ce viața se manifesteze ei privatu și în pozițiunea lor socială!²⁰⁾

Ca creștini, în colectivitate, avem aceleasi detorii morale. Insa după pozițiunea ce ocupăm în societatea creștină, în biserică, fie care are detorii și obligamente morale, individuale, unulu mai multu alțulu mai puțin. În urmăre, nu este nici unu neconvenientu, dacă, după pusețiunea lor în societate, biseric'a pretinde delă preotii sei o perfecțiune morală cu multu mai mare decât ce pretinde delă creștinii de rendu. Pentru că dice S. Ioanu Gura de auru: „*Preot'a de si se pórta pre pamentu, dara ea are unu rang de servituri cerești*“.²¹⁾ Preot'a la noi este misteriu, taină. Er seversirea tainelor nu e unu mecanismu, cum o numesc, foră nici o sfială, Dlu Ciorogariu, ci este o instituțiune sacra, o instituțiune ddieșcă. Cine se angajază în servitiulu pastoralu,

trebuie se examineze mai dinainte greutatea nespusa, cu care este legatu. Biseric'a nu face silă nimenui ca se iee asupra sa „jugulu evangeliului“; din contra ea primesce în servitiulu acestei sarcini numai pe cei cu vocatiune specială și abnegațiune, hotariti a perseveră până în sfersitu nenorocirile, ce-i potu împină în alergarea lor.

V. Mangra.

Diverse.

* **Altetia Sa Regala** Domnitoriulu Carol I a datu Mercuri la 18 curentu unu prandiu în onorea ministrului plenipotențiaru Alu Italiei pe langa guvernulu diu București, Escelenti'a sa, comitele Tornielli. La acestu prandiu au luat parte 50 de persoane din notabilitățile capitalei.

* **Atentatu asupra lui Apostolu Margaritu.** Legati'a română delă Constantinopolu a primitu la 4 ale curentei o telegramă din Monastiru, care o incunoscintiăza că „d. Apostolu Margaritu, institutorulu romanu de la Klisur'a, a fostu atacatu de nisce asasini greci, la Bitoli'a, și a fostu lovit de mórte.“ Legati'a română ar' fi și cerutu delă Sublim'a Pórta o grabnică satisfacere, prin pedepsirea culpabililor și garantarea siguranței institutorilor romani din Macedoni'a. —Publicandu acest'a scire, diarulu „La Turquie“ scrie următoarele: „Se scrie că d. Margaritu a fost obiectulu unor mari persecuții din partea aceloră, cari sunt genati prin esistenți'a în acele parti a grupulu romanu, din care face parte și acestu institutoru. Odiosulu atentatu, în care a caditu victim'a, este încoronarea acestei opere de violență, care va produce nisce fructe cu totul altele de cât cele ce se astépta. Autorii acestui atentatu voru fi negati de natiunea gréca, care este destulu de inteligentă că se pricepa, cât de mare reu aduce cauzele sale asemenea violență. Cât pentru grupulu romanu, el nu cere de cât se trăiescă în pace sub guvernulu Sultanulu, și nu argumente de felulu acest'a 'lu voru face se renunție la modululu seu de a vedé.“
„Resb.“

* **Bibliografia.** „Religiunea din punctu de vedere politico-iuridic“ este titlulu unui opu aparutu în Oradea mare în tipografi'a lui Eugeniu Hollosy. Pretiulu 1 fl. 70 cr. v. a. Opu acest'a este lucratu după Ioan Bohl, de d. *Silviu Rezeiu* preotu alu diecesei gr. cath. oradane, notariu consistorialu. Opu este frumosu arangiatu. La cuprinsulu lui sperăm a reveni cu alta ocaziune.

* **Chirotoniri.** În zilele din urma s'a chirotonitu intru preoti pentru dieces'a Aradului urmatorii teologi absoluti, și anume: dlu *Georgiu Micula* pentru parochi'a din Ternov'a, protopresbiteratul Borosinelui, și dlu *Lucianu Șepteanu* pentru capelan'i'a din Chisetau, protopresbiteratul Hassiasului.

* **Sectiunile senatului** au terminatu Mercuri a trecuta desbaterea asupra rescumperării căilor ferate. Proiectulu votatu de Camera a primitu amendamente importante în sectiunile senatului la propunerea guvernului.

* **D. Legrand și romanii.** Distinsulu deputatu alu Camerei franceze d. Legrand a fostu adresatu dlui Waddington cunoscut'a interpelare asupra recunoscerei independenței României din partea guvernulu franceșu. Studentii romani din Paris, dreptu semnu de recunoscinti'a s'au grabitu a depune cartile

¹⁵⁾ Sinod. VII. can. 1.

¹⁶⁾ Pidalion tal. la can. 1 u sinod. VII ecum.

¹⁷⁾ Pidalion not. la can. 1. VII.

¹⁸⁾ „Introd. a la Theolog. orthodoxe de Macarie § 137.

¹⁹⁾ „Expos. de la doctr. ortod.“ de Dr. W. Guettée.

²⁰⁾ Vedi can. 3. I. can. 5. VI. can. 22. VII.

loru de visita la locuinti'a dlui Legrand, pentru simpatic'a si binevoitori'a initiatiua ce a luat'o in favorulu Romaniei. Ca raspunsu la acést'a manifestare d. Legrand a adresatu studentelui romanu din Prag'a P. Vasilescu o scisóre datata Paris 19 Dec. 1879, care dupa "Romanulu" suna asia:

"Domnule! Sum fórte onoratu de simtiemintele ce mi- esprimati, in numele studentiloru romani din Paris, si ve rogu de a le multiamí pentru acestu semnu de simpatia, precum si pentru ostenél'a, ce cea mai mare parte dintre densii si-au datu de a mi- aduce cartele loru. Am fostu fórte impresionatu prin acést'a, nu din cauza de amoru propriu, ci pentrucá atribuescu o mare insemnatate faptului, ca tier'a mea se pastreze amicitia tierii d.-v. Vitéz'a si inteligent'a vóstra natiune represinta la Dunare traditiunile rasei latine si viitorulu civilisatiunii. Si apoi afectiunea aduce afectiune, si voi, Romanii, ati simtitiu totudeauna pentru Franci'a pré multa simpatia, voi ne-ati trimisu chiar in midilocóulu desastrenóstre, o dovéda pré curagiósa si pré delicata despre acést'a, pentru cá noi se ve respundemu asemenea in midiloculu incercariloru vóstre recente. Am fostu fórte fericitu de a costatá Luni, cá simtiemintele mele pentru Romani'a erau impartasite de colegii mei din Camera, si nu sum mai pucinu fericitu de a constatá astadi cá junimea romana remane credinciósa iuclinarii afectuóse, care a apropiatu totudeauna amendoue popórele nóstre. Bine-voiti a primi. etc. Louis Legrand.

* **Atentatu contra regelui Spaniei** Marti'a trecuta s'a comisu unu atentatu contra regelui Spaniei Alfonso, cand acést'a se intorcea cu tener'a sa regina in trasura dela preumblare. S'a sloboditu doue glóntie asupra parchii regesci, din care unulu a trecut chiar pre langa obrazulu reginei. Din norocire inse nu a lovitu nici unulu. Atentatorulu este unu teneru numai de 20 de ani cu numele Otero Gonzalez. In cercetare s'a constatat, cá ele mai are complici, dintre cari s'au arestatu dejá patru individi. Acést'a este alu doilea atentatu comisu asupra regelui Alfonso in decursulu domniei sale de cinci ani. Atentatululu primu l'a comisu Moncasi in 25 oct. 1878.

* **O mare nenorocire** s'a intemplat pe calea ferata de langa Dundee in Anglia. S'a ruptu adeca podulu de preste riulu Tay tocma cand trecea trenulu de persóne, si astfeliu s'a inecatú intregu trenulu pe care erau 80 de persóne. Prin masine de cufundare s'au scósu deja din apa unele vagóne si mai multe cadavre, dar scóterea merge fórte greu din caus'a furtunii si a valuriloru mari si agitate.

* **Apele nomóului** dela Laculu-Saratu din judetiulu Brail'a s'au supusu unei analise chemice, si s'a constatat, cá contieniu ingredientie insemnate pentru a se ridicá o baia carea se póta concurá cu multe bai renumite din Europ'a.

* **Gradele multumirii.** Intr'o mica brosiura germana, tiparita la 1644, se afla urmatórea gradatiune a multumirii: De voiesti se ai o multumire de o di, dute si te rade; de voiesti se fi multumitu pentru o septemana, mergi la o petrecere de nunta; daca voiesti se ai multumire de o luna intréga, cumperá-ti unu calu frumosu de calaritu, de voiesti se fi multumitu o jumetate de anu, zideste-ti o casa frumoasa; pentru ca se fi multumitu unu anu, se-ti iei o nevestuica tinerica si frumusica; daca voiesti se fi multumitu doi ani, se mostenesti unu bogatu unchiu;

daca inse vrei se ai multumire tóta viéti'a, atunci se fi — campetatu.

* **Diamante fabricate.** D. James Maclean, colaborator la fabric'a de chimie din St. Rolow afirma, cá a descoperitu mijloculu de a fabricá adeverate diamante. „Alaltaieri, 28. noemvre, dice unu diuariu din Londra — d. Maclean a tienutu o disertatiune in institutulu filosoficu din Glasgow, despre rezultatele ce a dobanditu in acést'a directiune, dupa esperimente necontente de 13 ani. Resultatele acestea s'au infaciatsu profesorulu Tyndall si altoru invetiati si astadi se afla sub cercetarea d-lui Maskelgine, de la museulu britanicu. Probele espuse sunt carbuni curati si transparenti, cari posedu intru tóte prepietátile resfrangátore de lumina ale diamantului; au pututu se resiste atát acideloru si alcalieloru, cât si celei mai colosale caiduri. Nedeslegata este intrebarea, daca fabricatulu acést'a póte sgariá diamantulu; incercarea se va face in curundu. D. Maclean dimpreuna cu ceilalti eruditi intrebati, sunt de parere, cá fabricatele espuse sunt diamante cum se cade.“

Daca Maclean si ceilalti tovarasi ai dsale nu se insiéla si daca prin urmare diamantulu se póte fabricá in realitate — atunci vedé-vomu in curundu stralucindu de acestu feliu de podóbe si muritórele mai putienu norocite; dar mai avé-voru óre atunci diamantele valórea si greutatea de astadi? Nici odata!

„Áleg.“

* **In art. intitulatu „In interesulu adevéruului“** din Nr. 51 alu foiei „Bis. si Scol'a“ sau stracuratu unele erori cari au se se indrepteze astufeliu: la pag. 416 in locu de revelate in s. Script. si formulate prin prin sinodulu ecumenicu“ se se cetésca: revelate ... prin *sinódele ecumenice*. La pag. 417 in locu de „pre bas'a canonului?“ se se puna: „pre bas'a canonului 2.“ Totu acolo in locu de „cérca a strabate prin ne ideile aceloru umbre maretie“ se se puna *cérca... in ideile aceloru umbre maretie*.

Numerulu de facia este ultimulu numeru, ce-lu scótemu in 1879.

Concursu.

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu vacantu din comun'a *Petirsu* inspectoratulu Lipovei se escrie concursu cu terminu de alegere *pe 7 ianuariu* st. v.

Emolumintele suntu in bani 112 fl. 50 cr. v. a., 16 meti de grâu, 16 meti de cucurudiu, 12 orgii de lemne din care se se incaldiésca si scól'a, 4 jugere de livada fenétia, si cortelu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu pofiti recursele loru instruite conformu statutulu organicu si adresate comitetulu parochialu, a le substerne la subscrisulu iu Lipova, si pana la terminulu amintitu au se se presenteze in vreo dumineca séu serbatóre in biserica pentru de a dovedi cum sciu cantá.

Petirsu in 16 decemvre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Cristoforu Giuchieiu** inspectoru de scóle.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din *Chisiod'a*, protopresbiteratul Timisorei prin mórtea invetiatoriului Terentiu Popescu, prin acést'a se escrie concursu cu terminu pana la **20 Ianuaru st. v.**, cand va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: in bani 120 fl. v. a., 30 meti grâu mestecatu; 7 stangini de lemne, din cari are a se incaldi si scól'a; 4 lantie de pamentu aratoriu; dela inmormentarile unde va fi poffitu 50 de cruceri si cuartiru liberu. Din acestu salariu va avé se dea pana la 1. iunie 1880 alegendulu invetiatoriu jumatate veduvei invetiatoriului reposatu.

Recurentii au a-si substerne recursele instruate conform statutului organicu si adresate comitetului parochialu din Chisioda subscrisului inspectoru de scóle per Wing'a in Seceani.

Chisiod'a in 8 decemvre 1879.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea **Iosif Gradinariu** inspectoru cercualu de scóle.

Pentru ocuparea parochiei vacante *Milova* din protopresviteratul Totvaradiei se escrie concursu cu terminu de incheiere si de alegere pe **27 decemvrie a. c. st. v.**

Emolumintele sunt:

1. 4. jugere de pamentu.
2. Dela 60 numere de case pentru biru rescumperarea cu 2 fl. dela fie care casa, in suma 120 fl.
3. Dela 20 numere de case pentru biru rescumperarea cu 1 fl. 20 cr. dela fie care casa, in suma 24 fl.
4. Cortelu liberu.
5. Stól'a indatinata.

Catra acestea se mai adauga 100 fl. v. a. ajutoriu anualu dela Veneratulu Consistoriu Aradanu, pentru implinirea oficiului invetiatorescu, care de asta data pana la alte urmari mai bune se impreuna cu oficiulu preotiescu. Doritorii de a ocupá acestu postu, suntu avisati a-si ascerne recursele loru legalminte instruate la oficiulu protopopescu in Totvaradia per Soborsinu.

Milová in 26 novembre. 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine **Iosifu Belesiu** protopopu.

Dendata ce pe parochi'a vacanta din *Béregseu* n'au competatu nici unu recurinte cu cualificatiune de clas'a I, asi'a acuma in urmarea inaltei ordinatiuni episcopale din 30. Noemvre a. c. Nr. 2499 pres., se escrie de nou concursu pe aceiasi parochia, indiestrata cu o sesia de pamentu de 32 jugere, birulu si stol'a dela 180 de case, pe **13. Ianuaru 1880** cand se va tiené si alegerea, pelanga aceea anotatie, cá pe acést'a parochia potu recurá si cei cualificati pentru parochiile de clas'a II, observandu-se inse, cá cei mai bine caulificati voru fi preferiti. — Recu-

rintii suntu avisati recursurile loru prevediute cu testimoniulu de teologie de cualificatie, cu testimoni cá au absolvatu celu patienu 4 clase gimnasiale, séu cursulu preparandialu si celu teologicu, a le trimite pana in 11. Ianuaru 1880 protopresviterului tractualu **Meletiu Dreghiciu** in Timisiór'a, si pana atunci a se presentá in biserica spre documentarea desteritatii sale in cele rituale si cantari. Alegandulu parochu are ase ingrigi de depurarea posibilei restantii contributionale si de ecuivalentu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Mel. Dreghiciu** m. p. prot. Timis.

Pentru ocuparea parochiei vacante *Pravaleni* din protopresbiteratul Halmagiului se escrie concursu cu terminulu de alegere **30 decembre a. c.**

Emolumintele anuali: dela 120 numere de case, pentru fiecare numeru 25 litre papusoiu in greuntie, stólele indatinate, si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia, suntu avisati recursurile prevediute cu toate documintele legale ale trimite protopresbiterului tractualu **Ioanu Groza** in Halmagiu pana la diu'a alegerii.

Comitetulu parochialu.

Cu invoirea protopresbiterului tractualu, **Ioanu Groza.**

Se escrie in urmarea gratióssei ordinatiuni a Vener. Consistoriu din Caransebesiu Nr. 741 bis. la a II-a parochia din comun'a *Retisioru* protopresbiteratulu Versietiului cottulu Timisiului, carea are se-se intregésca prin unu capelanu cu $\frac{1}{3}$ parte din sesiune si $\frac{1}{2}$ din biru si stól'a indatinata dela 150 de case.

Emolumintele intregi parochii suntu: Casa parochiala cu gradina de 800 orgii \square , 800 orgii vie, gradina estravilana, 30 jugere pamentu aratoriu de prim'a clasa, 76 de Meti (4636 litre) de rana biru, dela o cununie 6 fl. v. a. dela inmormentári pana la 7 ani 1 fl. 35 cr., de aci in sus impartitu dupa clase 2 fl. pana la 5 fl., dela unu botezu 33 cr., dela unu praznicu 33 cr., afara de acestea tacsele indatinate pentru diferite functiuni private usuatae in comuna care asemenea aducu inca unu venitu frumosu.

Doritorii cari voiescu a ocupá acestu postu au a-si trimite suplicele concursuali adresate comitetului parochialu, pré On. D. protopresbiteru **Joane Popoviciu** in Mercin'a per Varadia pana la **13 Ianuaru 1880** in carea di va fi si alegerea.

Retisioru in 16 Novembre 1879.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.